

DOORONTWIKKELING RES

Informatiebijeenkomst voor raadsleden in Regio Foodvalley

Gemeenteraad Nijkerk 23 januari 2025

Door: Marnix Brongers

Van RES 1.0 naar Doorontwikkeling RES

- De RES is in ontwikkeling
- In 2019 lag focus primair op het vergroten van het aanbod van duurzame energie met grootschalige zon- en windprojecten.
    - RES-regio Foodvalley heeft in 2021 de RES 1.0 vastgesteld, met daarin een bod van 0,75 TWh opwek van duurzame energie in 2030. De ambitie was 1,0 TWh.
- De energietransitie gaat hard en stelt ons voor nieuwe uitdagingen.
- De RES gaat daarom een volgende ontwikkelingsfase in.
- De scope van de RES moet worden verbreed naar het gehele Energiesysteem, anders gaat de energietransitie nog meer vastlopen en gaat het de regio niet lukken om haar ambities waar te maken.

Hoofdvraag voor Regio Foodvalley en de gemeenten:

“Hoe zorgen dat we op elk gewenst moment kunnen beschikken over voldoende en betaalbare duurzame energie om te voorzien in onze energiebehoefte?”

Hier willen we een antwoord op geven in de doorontwikkeling van de RES Foodvalley

Waarom verbreding in de doorontwikkeling van de RES?

- Het energiesysteem bestaat uit 3 samenhangende onderdelen:
  - **Vraag** naar energie
  - **Aanbod** van energie
  - **Energie-infrastructuur** om vraag en aanbod bij elkaar te brengen

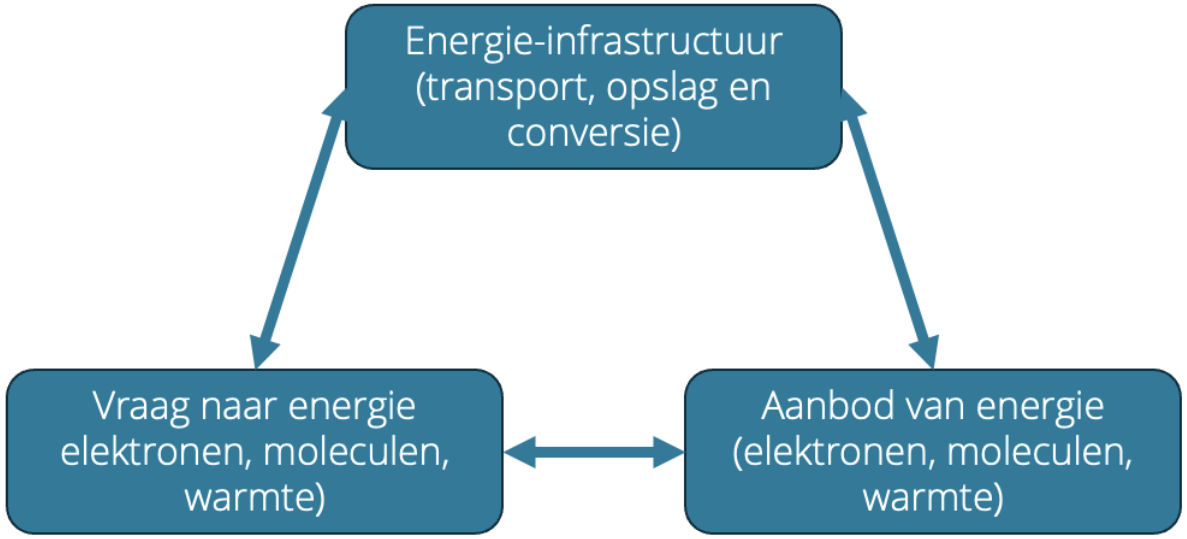

- In het energiesysteem maken we gebruik van verschillende energiedragers:
  - Elektriciteit (elektronen)
  - Gassen (moleculen)
  - Warmte
- Het Energiesysteem van de Toekomst is vooral – maar niet alleen - gebaseerd op elektriciteit.

Sturen op 3 samenhangende onderdelen:

Als we:

- aanbod creëren terwijl er geen vraag in de buurt is, dan zijn er energie-infrastructuren (transport) nodig die er nu niet voldoende zijn;
- meer vraag naar energie creëren, terwijl er geen aanbod in de buurt is, dan zijn we afhankelijk van energie-infrastructuren (transport);
- energie-infrastructuren (transport) willen uitbreiden dan kost dat veel tijd, geld en ruimte.

- Afgelopen jaren lag de focus te eenzijdig op het creëren van aanbod (met grootschalige zonne- en windenergie).
- De gemeenten in de Regio Foodvalley hebben ambities: woningbouw, bedrijvigheid, mobiliteit, verduurzaming, etc. Deze ambities vereisen om energie.

- Dus komen we weer terug bij de hoofdvraag:
  “Hoe zorgen dat we op elk gewenst moment kunnen beschikken over voldoende en betaalbare duurzame energie om te voorzien in onze energiebehoefte?”

Waar vraagt het Energiesysteem van de Toekomst om?

- Het Energiesysteem van de Toekomst zal vooral – maar niet alleen - gebaseerd zijn op elektriciteit.
- Toch is elektriciteit maar 20% van ons energieverbruik.
- Duurzaam opgewekte elektriciteit (zon/wind) is goedkoper dan vanuit fossiele bronnen of kernenergie.
- Aanbod van duurzame elektriciteit is/wordt steeds meer afhankelijk van het weer.
- Daarom zijn buffers nodig. Buffers in:
    - Batterijen (elektronen)
    - Warmte
    - Gassen (moleculen)
- Elektriciteit moeten we dus ook omzetten in warmte en/of gas. En soms van gas naar elektriciteit.
- Flexibiliteit is essentieel in het Energiesysteem van de Toekomst.

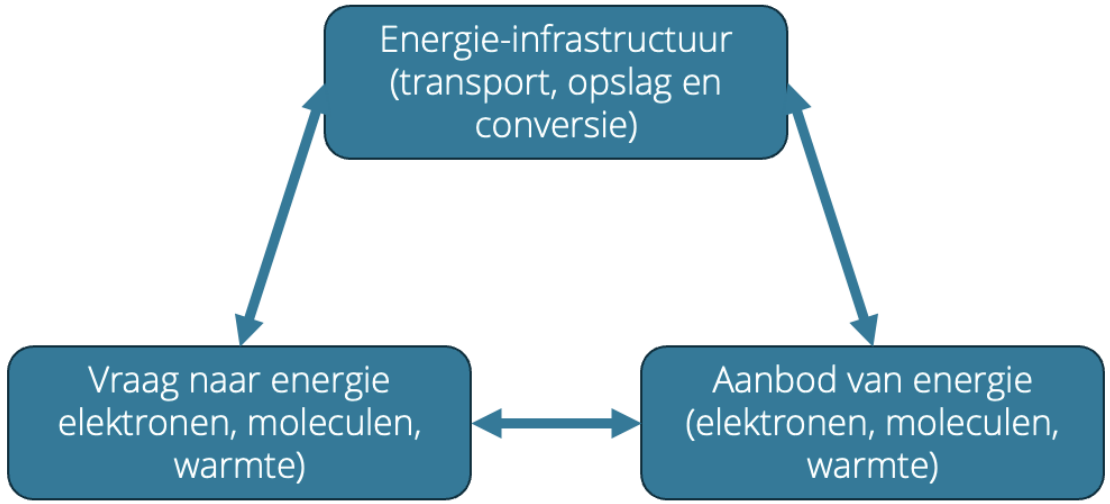

Energie: sturend voor ruimtelijk/economische ontwikkelingen

- Tot voorkort konden we ontwikkelen en dan zorgde de netbeheerder dat er een aansluiting kwam en er stroom geleverd kon worden. Die vanzelfsprekendheid is er nu niet meer! Netcongestie is er nu, maar zal ook na 2030 aanwezig zijn.

Omdat we (straks) alleen nog ontwikkelingen mogelijk kunnen maken als we over voldoende energie beschikken in dat gebied of op die locatie gaan we:

→ Aanbod van energie creëren bij de vraag naar energie. Dichtbij en zoveel mogelijk op hetzelfde moment. Dit vraagt om gebiedsgerichte uitwerking.
→ Het gaat dan niet alleen over elektriciteit, maar ook over gassen en warmte.
→ Als we investeren om energie op te wekken, dan graag ook de baten in regionaal/lokaal houden. (lokaal eigenaarschap).

Als we energie regionaal/lokaal opwekken, dan willen we die energie lokaal/regionaal behouden.

→ buffering, zodat we ook energie hebben als het even tegenzit qua weer of we het niet van buiten de regio willen halen (duur).

Regio Foodvalley

ENERGIEVOORZIENING

ANDERE MANIEREN OM AAN ENERGIE TE KOMEN DAN HET NET

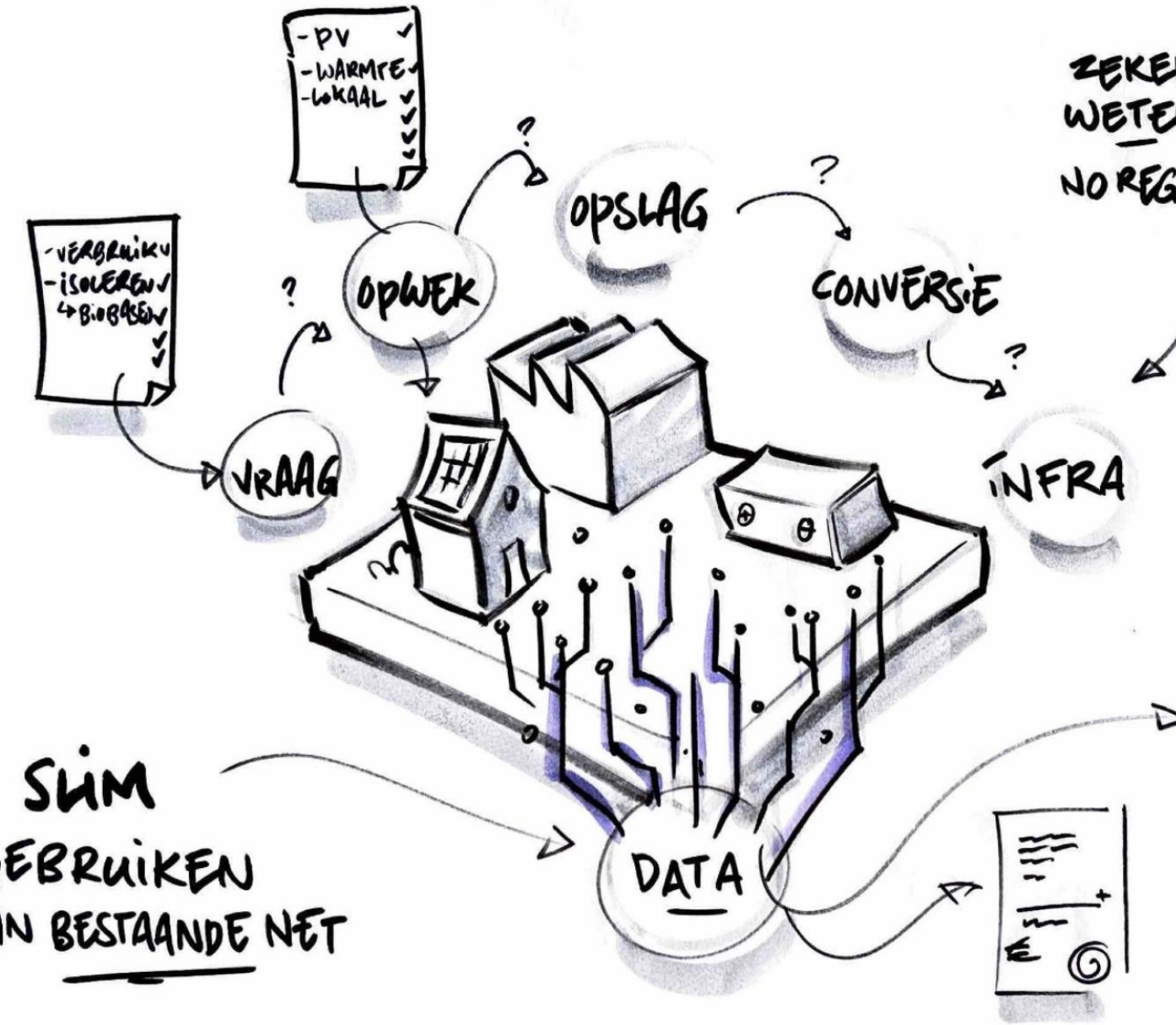

ZEKER WETEN

NO REGRET

DANJA, MAAR...

...DAT WILLEN WE EIGENLIJK NIET

MINIMAAL ENERGIENEUTRAAL

NIEUWE WIJK
ENERGIECONCEPT
PROJECTONTWIKKELAAR

SLIM GEBRUIKEN VAN BESTAANDE NET

Maatregelen richting Energiesysteem van de Toekomst

- **We moeten vraag naar energie zoveel mogelijk beperken.**

→ Hoe minder we verbruiken hoe minder we aanbod we hoeven te creëren en/of hoe minder we van buiten de regio hoeven te halen. De regio is dan minder afhankelijk.

- **We moeten zoveel mogelijk energie zelf opwekken.**

→ Hoe meer energie we zelf opwekken (elektriciteit, gassen en warmte), hoe minder we hoeven in te kopen en hoe onafhankelijker we zijn. En, hoe beter we onze ambities waar kunnen maken.

- **We moeten aanbod van energie creëren bij de vraag naar energie.**

→ Dit doen we dichtbij en zoveel mogelijk op hetzelfde moment. Dit vraagt om gebiedsgerichte uitwerking.

→ We kijken daarbij nadrukkelijk ook naar opslag van energie. Voor korte en langere tijd.

- **We moeten** – als we nieuwe/extra vraag naar energie creëren (woningbouw, bedrijvigheid, mobiliteit, verduurzaming) – **zo vroeg mogelijk in het proces het energiesysteem mee-ontwerpen.**

Maatregelen richting Energiesysteem van de Toekomst

- **We moeten de bestaande energie-infrastructuren zo efficiënt en effectief mogelijk gebruiken.**
  - → Hoe beter we bestaande en nieuwe infrastructuren (transport) benutten, hoe minder tijd, geld en ruimte we daaraan hoeven te besteden.
  - → We moeten toewerken naar **zoveel mogelijk balans in het systeem**.
    - → Daarom investeren we in **opslag en conversie (omzetting).** Elektriciteit slaan we op in batterijen (opslag voor korte duur) of zetten we om naar warmte of gassen (opslag voor langere duur).
    - → Daarom gaan we onze **focus verleggen van energieneutraliteit naar netneutraliteit**: energieneutraliteit leidt tot onbalans in het elektriciteitsnet, terwijl je dat met netneutraliteit juist voorkomt.
  - → We moeten veel meer **energie delen** met elkaar.

Doorontwikkelde RES → Regionaal Programma onder Omgevingswet

- Onze leefomgeving en ons energiesysteem zijn zeer direct aan elkaar verbonden.
- De **Omgevingswet** en de nieuwe **Energiewet** raken en overlappen elkaar.

- Omdat het energiesysteem vastloopt en ruimtelijk/economische ontwikkelingen beperkt, hebben provincies en gemeenten steeds meer de behoefte om regie te pakken op de ontwikkeling van ons energiesysteem:
  → Er gaat wettelijk ruimte komen in nieuwe Energiewet, maar het is nog niet duidelijk waar die ruimte precies zit en of dat voor provincie of gemeente gaat zijn.

- De Omgevingswet biedt nu al experimenteerruimte.
- De nieuwe Energiewet gaat experimenteerruimte bieden.

Doorontwikkelde RES → Regionaal Programma onder Omgevingswet

- Duidelijk is al wel de **Doorontwikkelde RES** een **Regionaal Programma onder de Omgevingswet** wordt.

- Een **programma** is namelijk een uitwerking van het te voeren beleid, met daaraan gekoppeld doelstellingen en de maatregelen die nodig zijn om de doelstellingen te bereiken. Een programma kan focussen op een sector, gebied of thema.

- In de **doorontwikkelde RES** gaat het in elk geval over **energie**,
  maar ook over energie als onderdeel in
  een **gebiedsgerichte uitwerking** (regio en gebieden in de regio).

Wij zijn benieuwd naar jullie ideeën:

- Welke richting willen jullie ons meegeven?

Marnix Brongers

Doorontwikkeling RES

Regio Foodvalley

E-mail: marnix@fugaconsultancy.nl